

Litauisch

**Žemutinės Saksonijos federalinės žemės rinkimų
vadovo
informacija**

Žemutinės Saksonijos savivaldybių rinkimų sistemos
pagrindiniai bruožai

Žemutinės Saksonijos savivaldybių rinkimų sistemos pagrindiniai bruožai

Žemutinėje Saksonijoje kas penkerius metus renkami įgalioti atstovai į daugiau kaip du tūkstančius savivaldos atstovybių (regionų susirinkimus, apskrities deputatų susirinkimus, miestų tarybas, bendruomenių tarybas, bendruomenių tarybų sąjungas, miesto apylinkių tarybas ir apygardų tarybas). Miestuose, neturinčiuose apygardų, renkama tik miesto taryba. Hanoveryje ir Braunšveige papildomai nustatoma miesto apylinkių tarybų sudėtis. Daugelyje savivaldybių rinkėjai kviečiami tuo pačiu metu tiesiogiai rinkti pagrindines pareigas einančius apskrities viršininkus ir merus, o Hanoverio regione – regiono prezidentą.

Kraštutiniu atveju apylinkei priklausančiose bendruomenėse kviečiama balsuoti penkiems skirtingiems rinkimams:

- bendruomenių sąjungų bendruomenėse narėse – apskrities rinkimams, rinkimams į bendruomenių sąjungų tarybą, bendruomenių tarybą bei miesto mero ir apskrities viršininko rinkimams;
- pavienėse bendruomenėse – apskrities rinkimams, rinkimams į bendruomenės tarybą bei miesto mero ir apskrities viršininko rinkimams ir pririnkus rinkimams į apygardų tarybas.

Kas gali rinkti?

Rinkimų teisę (taip vadinamą aktyviają rinkimų teisę) turi vokiečiai arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 16 metų, ir

- ne mažiau kaip tris mėnesius turi gyvenamąją vietą toje rinkimų apylinkėje, kurioje nori rinkti (pvz. apskrityje rinkimams į apskrities deputatų susirinkimą),
- kuriems civilinės arba baudžiamosios teisės teismo sprendimu nėra atimta rinkimų teisė,
- yra įtraukti į rinkėjų sąrašą arba turi rinkimų biuletenį.

Rinkėjų sąrašus sudaro bendruomenės (bendruomenių sąjungos). Rinkimų teisę turintys asmenys paprastai automatiškai įtraukiami į rinkėjų sąrašus. Žinoma, tik tuo atveju, jeigu jie nepamiršo (laiku) prisiregistruoti savo bendruomenėje!

Kas gali būti renkamas?

Savivaldos atstovybės

Renkamas (taip vadinama pasyvioji rinkimų teisė) gali būti tas, kas rinkimų dieną

- turi 18 metų,
- ne trumpiau kaip šešis mėnesius rinkimų apylinkėje (pvz. bendruomenėje rinkimui į bendruomenės tarybą) turi gyvenamąją vietą ir
- ne trumpiau kaip vienerius metus yra vokietis arba ne trumpiau kaip vienerius metus turi kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę, ir

- kuriam civilinės arba baudžiamosios teisės teismo sprendimu neatimta teisė būti renkamam.

Tiesioginiai rinkimai

Miesto meru arba apskrities viršininku gali būti renkamas tas, kas rinkimų dieną

- yra ne jaunesnis kaip 23 ir ne vyresnis kaip 65 metų,
- yra ne trumpiau kaip vienerius metus vokiečių arba ne trumpiau kaip vienerius metus turi kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę,
- kuriam civilinės arba baudžiamosios teisės teismo sprendimu neatimta teisė būti renkamam ir kuris užtikrina, kad visuomet vadovausis laisva demokratine tvarka, įtvirtinta Konstitucijoje.

Šiuo atveju išankstinėse rinkimų sąlygose nereikalaujama, kad kandidatas rinkimų apylinkėje, kurioje kandiduoja, turėtų gyvenamąją vietą.

Kas turi teisę siūlyti kandidatūras?

Kandidatūras siūlyti turi teisę politinės partijos, rinkimų teisę turinčių asmenų grupės (rinkėjų grupės) ir pavieniai asmenys. Rinkimų teisinėse nuostatose nėra reikalavimų dėl rinkėjų grupių iškeltų tikslų, jų organizacinės formos, dydžio ir t. t. Todėl ir bet kokie rinkimų teisę turinčių asmenų susijungimai gali pasivadinti rinkėjų grupėmis ir siūlyti kandidatūras savivaldybių rinkimams.

Kaip siūlomos rinkimų kandidatūros?

Tas, kas atitinka rinkiminiuosius reikalavimus,

- įtraukiamas kaip kandidatas į kurios nors politinės partijos sąrašą (= pasiūloma kandidatūra), jeigu jis yra tos partijos narys arba nepriklauso jokiai partijai,
- kartu su kitais piliečiais, siekiančiais tokių pačių arba panašių tikslų, sudaro rinkėjų grupę ir kartu su šiais piliečiais parengia bendrą sąrašą, arba
- rinkimuose dalyvauja kaip atskiras kandidatas.

Nustatyti kandidatus ir jų eiliškumą politinės partijos arba narystės pagrindu organizuotos rinkėjų grupės (= į partiją panaši struktūra su statutu ir programa) kandidatų sąrašė privalu partijos arba rinkėjų grupės narių arba deleguotų atstovų susirinkimo slaptu balsavimu.

Slaptame balsavime gali dalyvauti tik rinkimų teisę turintys vokiečiai arba ES piliečiai, kurie yra partijos arba narystės pagrindu organizuotos rinkėjų grupės nariai. Slaptas balsavimas galioja tik tuo atveju, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip trys rinkimų teisę turintys asmenys.

Rinkėjų grupės įkūrimui paprastai pakanka trijų rinkimų teisę turinčių asmenų. Ne narystės pagrindu organizuota rinkėjų grupė sudaryti siūlomų kandidatų sąrašą privalo rinkimų teisę turinčių rinkėjų grupės narių susirinkime. Tokio susirinkimo sušaukimui nereikia laikytis specialių formalumų. Tačiau visiems rinkimų teisę turintiems rinkėjų

grupės nariams turi būti suteikta galimybė dalyvauti susirinkime. Šiuo atveju taip pat galioja reikalavimas siūlomus kandidatus atrinkti slapto balsavimu.

Tas, kas pageidauja kandidatuoti kaip atskiras asmuo, gali pats save pasiūlyti.

Partijos, rinkėjų grupės ir atskiri kandidatai gali siūlyti savo kandidatūras tik tokiu atveju, jeigu juos oficialiame blanke paremia savo parašu tam tikros rinkimų apylinkės tam tikras rinkimų teisę turinčių asmenų skaičius (paaiškinimas šiame puslapyje, skyriuje „Kaip renkama?“). Tik tas, kas jau atstovauja rinkimų apylinkės atstovybei (pvz. bendruomenės tarybai), Vokietijos Bundestagui arba Žemutinės Saksonijos Landtagui, yra atleidžiamas nuo šio įpareigojimo. Oficialius blankus, skirtus rėmėjų parašams, išdalina už tam tikrą rinkimų teritoriją atsakingas rinkimų komisijos pirmininkas. Iš jo galima gauti ir kitokios informacijos, pvz. apie reikalingą rėmėjų parašų skaičių.

Pirmiau minėtos taisyklės atitinkamai galioja ir (pagrindines pareigas einančio) miesto mero arba apskrities viršininko kandidatūros siūlymui.

Kaip renkama?

Rinkėjai gauna po vieną balsavimo biuletenį kiekvieniems rinkimams, kuriuose jie dalyvauja (pvz. vieną Kreistago (apskrities deputatų susirinkimo) rinkimui, vieną savo bendruomenės tarybos rinkimui, prireikus ir vieną balsavimo biuletenį apskrities viršininko arba miesto mero rinkimui).

Atstovybių (pvz. apskrities deputatų susirinkimo, bendruomenių tarybos) rinkimams galioja trijų balsų atidavimo teisė su sumavimo ir skirstymo galimybėmis. Rinkėjai gali, priešingai negu per rinkimus į Bundestagą ir Landtagą, ant kiekvieno balsavimo biuletenio pažymėti tris kryžiuokus. Jie gali visus tris balsus atiduoti vienam sudėtiniam kandidatų sąrašui (bendram sąrašui) arba atskiram kandidatų sąrašo kandidatui (sudėjimas). Tačiau balsus galima paskirstyti daugeliui bendrų sąrašų ir (arba) keliems vieno arba kelių kandidatų sąrašų kandidatams (skirstymas).

Rinkimų sistemos išankstinė sąlyga – visi kandidatai turi būti išvardinti balsavimo biuletenyje. Viename rinkėjų sąrašė visai rinkimų teritorijai (pvz. bendruomenei, apskričiai) būtų per didelis kandidatų skaičius, todėl rinkimų teritorija padalinama į panašaus dydžio rinkimų apylinkes su skirtingais kandidatų sąrašais.

Rinkimų teritorijoje miesto meras arba apskrities viršininkas renkamas vadovaujantis daugumos principu. Per kiekvienus iš šių tiesioginių rinkimų rinkėjai turi tik vieną balsą, kurį gali atiduoti kandidatui, balsavimo biuletenyje pažymėdami jį kryžiuoku.

Kaip skaičiuojama?

Savivaldos atstovybės

Mandatai savivaldos atstovybėms išdalinami vadovaujantis su asmenų rinkimais susijusių proporcinų rinkimų principu.

Postų išdalinimui taikomas proporcinis modelis, kurį pasiūlė anglas Thomas Hare ir matematikos profesorius vokiečių Horst Niemeyer. Juo remiantis balsai proporcingai paskirstomi pagal esamą postų skaičių. Tuo tikslu bendras tam tikroje atstovybėje išdalinamų postų skaičius padauginamas iš balsų skaičių, atiduotų už siūlomas kandidatūras, ir padalinamas iš visų atiduotų balsų skaičiaus. Šis apskaičiavimas duoda proporcingus skaičius. Kiekvienas kandidatūrų siūlytojas iš pradžių gauna tiek

vieta, kiek jam tenka suapvalinus pagal proporcinį skaičių. Po to vėl skiriamas vietas gauna partijos arba rinkėjų grupės, turinčios didžiausius po kablelio skaičius. Partijos arba rinkėjų grupės kandidatūrų sąraše kandidatai atrenkami iš dalies remiantis asmenų rinkimo principu (eiliškumas pagal tai, kokį skaičių balsų gavo asmuo), iš dalies rinkimų pagal sąrašą principu (eiliškumas pagal vietą kandidatūrų sąraše). Minimalaus balsų skaičiaus, reikalingo dalyvauti paskirstyme („ribojimo nuostatos“), savivaldybių rinkimuose nėra.

Tiesioginiai rinkimai

Tiesioginiai miesto mero arba apskrities viršininko rinkimai vyksta vadovaujantis daugumos principu. Išrenkamas tas, kas gauna daugiau kaip pusę galiojančių balsų arba, būdamas vienintelio teisėto kandidatūrų sąrašo kandidatas, renkamas ne mažiau kaip 25 procentų rinkimų teisę turinčių asmenų ir gauna daugumą atiduotų galiojančių balsų. Kandidatuojant keliems kandidatams ir nesurinkus reikiamo balsų skaičiaus, antrą sekmadienį po rinkimų vyksta pakartotiniai rinkimai tarp dviejų daugiausia balsų surinkusių kandidatų; surinkus po lygiai balsų traukiami burtai, kas dalyvaus pakartotiniuose rinkimuose.

Kur renkama?

Balsų atidavimui sudaromos rinkimų apylinkės. Nedidelės bendruomenės (ne daugiau kaip 2 500 gyventojų) sudaro vieną rinkimų apylinkę, didesnės bendruomenės padalinamos į kelias rinkimų apylinkes. Rinkimų apylinkių skaičių ir kiekvienos rinkimų apylinkės rinkimų patalpas nustato bendruomenės.

Tas, kas yra įtrauktas į rinkėjų sąrašus, automatiškai gauna rinkimų pranešimą. Jame nurodoma, kokioje rinkimų patalpoje rinkėjas gali pasinaudoti savo rinkimų teise. Tas, kas dėl svarbios priežasties (pvz. atostogų, ligos) negali atvykti į rinkimų patalpą arba ne dėl savo kaltės nėra įtrauktas į rinkėjų sąrašą, turi teisę paprašyti rinkimų biuletenio ir pasinaudoti balsavimo paštu galimybe.

Kas vykdo rinkimus?

Pasiruošimas savivaldybių rinkimams ir jų suorganizavimas visų pirma yra bendruomenių kompetencija, kurių rinkiminės apylinkės vykdo pagrindines organizacines užduotis. Pvz., jų užduotys yra šios:

- rinkėjų sąrašų sudarymas ir koregavimas,
- rinkimų teisę turinčių asmenų informavimas apie rinkimų teisę,
- rinkiminių biuletenių ir biuletenių, skirtų balsavimui paštu, išdavimas,
- rinkiminių patalpų (punktų) parinkimas ir įrengimas,
- rinkiminės komisijos narių paskyrimas ir apmokymas,
- balsavimo biuletenių pagaminimas,
- rinkimų rezultatų iš įvairių rinkiminių apylinkių susumavimas,

- rinkimų dokumentų saugojimas.

Tačiau imtis svarbių priemonių ir priimti svarbius sprendimus privalo ne savivaldybių įstaigos, bet nepriklausomos rinkimų institucijos. Tai gali būti apskrities, bendruomenių ir bendruomenių sąjungų rinkimų komisijos pirmininkai, kiekvienai rinkimų teritorijai (pvz. apskrčiai, bendruomenei) sudaromos rinkimų komisijos bei rinkimų dienai paskiriami rinkimų komitetai.

Rinkimų komisijos užduotis yra visų pirma patikrinti ir patvirtinti pateiktas kandidatūras bei nustatyti galutinius rinkimų rezultatus.

Rinkimų komitetai atskirų rinkimų apylinkių balsavimo punktuose atsako už tvarkingą balsavimo eigą ir balsavimo rezultatų nustatymą.

Rinkimų komisijos ir rinkimų komiteto nariai renkami iš atitinkamos rinkimų teritorijos rinkimų teisę turinčių asmenų; jie dirba visuomeniniais pagrindais. Kiekvienas rinkimų teisę turintis asmuo gali būti įpareigotas perimti tokias visuomenines pareigas. Visoje Žemutinės Saksonijos federalinėje žemėje savivaldybių rinkimams reikia apie 75 000 visuomeniniais pagrindais dirbančių asmenų.